

דף כג.

עין משפט א. הרמב"ם הל' קרבן פסח פ"ב ה"א

אין שוחטין את הפסח אלא למנויו שנתאמר תכסו על
השה' מלמד שמתמנים עליו כשהוא חי. ואלו המתמנים
על הפסח הם הנקראים בני חבורה:

עין משפט ב.ג. הרמב"ם הל' קרבן פסח פ"ד ה"ב

בשר הפסח שנטמא * ונודע לו קדם זריקה אף על פי
שהאימורין טהורין לא יזרק את הדם שאין הפסח בא
אלא לאכילה ואם זרק לא הרצה. ואם לא נודע לו עד
שנזרק הדם הרצה שהציץ מרצה על שגגת הבשר
שנטמא ואינו מרצה על הזדון. נטמאו מקצת האיברים

- פ.** כסף משנה: אין שוחטין את הפסח אלא למנויו וכו'. בפרק תמיד נשחט (דף ס"א):
- צ.** כסף משנה: בשר הפסח שנטמא וכו'. משנה פרק כיצד צולין (דף ע"ח): נטמא הבשר והחלב קיים אינו זורק (את) הדם. ומה שכתב ואם זרק לא הורצה. שם פלוגתא דחכמים ורבי נתן ופסק כחכמים ואע"ג דרב אמר דמתניתין כרבי נתן לא חש לה רבינו כיון דרבים פליגי עליה ועוד דאמרינן ומאי דוחקיה דרב לאוקמה כרבי נתן ועוד דמאי דאמרינן דדחיקה דא"כ ליתני פסול אינו הכרע דאיכא למימר דאגב סיפא נקט רישא ואף על גב דבתר הכי אמרינן דרב אמר דמתניתין כרבי יהושע כיון דחכמים פליגי עליה כוותיהו נקטינן: ומה שכתב ואם לא נודע לו עד שנזרק הדם הורצה וכו'. שם (דף פ'): כרבינא דאמר טומאתו בין שוגג בין מזיד הורצה זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה: נטמאו מקצת האברים וכו'. תוספתא פרק ששי נטמאו חלבים והבשר קיים אם יש כזית לכל אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק. ומשמע לרבינו דבנטמא קצת הבשר עסקינן מדקתני אם יש כזית לכל אחד ואחד ודוחק: נטמאו האימורים והבשר קיים וכו'. משנה שם (דף ע"ח): נטמא החלב והבשר קיים זורק את הדם: נטמאו הבעלים אחר שנשחט וכו'. משנה שם נטמא (טומאת) הגוף אין הציץ מרצה וכו' שהציץ אינו מרצה על טומאת הגוף נטמא טומאת התהום הציץ מרצה. ומה שכתב כמו שביארנו בהלכות ביאת המקדש. הוא בפרק [רביעי]:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שׁוֹרֵף אֶת הַטְּמְאִים וְאוֹכֵל אֶת הַטְּהוֹרִים. נְטֻמָּאוּ
הָאֵימורִים וְהַבֶּשֶׂר קָיָם זֶרֶק אֶת הַדָּם וְהַבֶּשֶׂר נֶאֱכָל
לְעֶרְב. נְטֻמָּאוּ הַבְּעָלִים אַחַר שֶׁנִּשְׁחַט לֹא יֶזְרַק אֶת הַדָּם
וְאִם זֶרֶק לֹא הִרְצָה. לְפִיכֵן חִיבִין בְּפִסַּח שְׁנֵי שְׂאִין הַצֵּיץ
מִרְצָה עַל טְמֵאת הַגּוֹף אֲלֵא אִם נְטֻמָּאָה בְּטְמֵאת הַתְּהוֹם
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּהִלְכוֹת בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ:

הרמב"ם הל' קרבן פסח פ"ו הי"ב

מִי שֶׁעָשָׂה פִּסַּח בְּחִזְקַת שֶׁהוּא טְהוֹר וְאַחַר כֵּן נֹדַע לוֹ
שֶׁהָיָה טְמֵא בְּטְמֵאת הַתְּהוֹם אֵינוֹ חִיב בְּפִסַּח שְׁנֵי. וְדָבָר
זֶה הֵלְכָה מִפִּי הַקַּבְלָה. אֲבָל אִם נֹדַע לוֹ שֶׁהָיָה טְמֵא
בְּטְמֵאָה יְדוּעָה חִיב בְּפִסַּח שְׁנֵי:

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ד ה"ו

כִּהֵן שֶׁעֲבַד וְאַחַר כֵּן נֹדַע שֶׁהָיָה טְמֵא י. אִם הָיָה טְמֵאָה
יְדוּעָה כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהִקְרִיב פְּסוּלִין שֶׁהָרִי עֲבוּדָתוֹ
חָלִין. וְאִם הָיָה טְמֵאת הַתְּהוֹם הַצֵּיץ מִרְצָה. וְכָל
הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהִקְרִיב נִרְצוּ. וְאֶפְלוּ נֹדַע לוֹ שֶׁהוּא טְמֵא

ק. כסף משנה: מי שעשה פסח בחזקת שהוא טהור וכו'. משנה בפ' כיצד צולין (דף פ':):
נטמא טומאת התהום הציץ מרצה. ומ"ש ודבר זה הלכה מפי הקבלה. שם בגמ' טומאת
התהום הלכתא גמירי לה וקרא אסמכתא בעלמא. ומ"ש אבל אם נודע לו

ר. כסף משנה: כהן שעבד ואח"כ נודע שהיה טמא וכו' ואם היא טומאת התהום הציץ מרצה
וכו'. משנה פרק כיצד צולין (דף פ':): ואע"ג דבענין פסח איתניא משמע דה"ה לכל
הקרבנות אלא שיש ביניהם קצת חילוק כמו שאכתוב בסמוך. ומ"ש ואפילו נודע לו שהוא
טמא קודם שיזרוק הדם וזרק הורצה וכו'. שם וכלישנא בתרא אלא דאיכא למידק שממ"ש
רבינו נראה דלכתחילה אינו זורק כל שנודע לו ובפרק ז' מהלכות קרבן פסח נראה מדבריו
דלכתחילה נמי שוחט וזורק וצריך לומר שטעמו משום דשאני קרבן פסח שהוא חובה והיא
אזכרה עברה. ומ"ש וכתב בארנו טומאת התהום. פירושה, אלא שיש להוסיף שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

קֹדֶם שְׂזִרְק הַדָּם וְזָרַק הַרְצָה. שֶׁהֲצִיץ מְרַצָּה עַל טְמֵאת
הַתְּהוֹם אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִזִּיד. וּכְבָר בְּאַרְנוֹ טְמֵאת
הַתְּהוֹם בְּנִזְרוֹת:

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ד ה"ז

וְכֵן הֲצִיץ מְרַצָּה עַל טְמֵאת דְּבָרִים הַקְּרִבִּין שֶׁשָּׁנְאָמַר
'וְהָיָה עַל מִצַּח אֶהְרֶן וְנִשָּׂא אֶהְרֶן אֶת עֶזְרֵן הַקִּדְּשִׁים'. אָבֵל
אֵינוֹ מְרַצָּה עַל טְמֵאת הַנְּאֻכָּלִין. וְלֹא עַל טְמֵאת הָאָדָם
שֶׁנִּשְׂטָמָה בְּטִמְאָה יְדוּעָה. אֲלֵא אִם כֵּן הִיְתָה הַטְּמֵאָה
הַדְּחוּיָה בְּצָבוֹר שֶׁהֲצִיץ מְרַצָּה עָלֶיהָ:

הרמב"ם הל' נזירות פ"ו ה"ז

נִזִּיר שֶׁגִּלַּח תְּגַלַּחַת טְהוֹרָה וְאַחַר כֵּן נִדְּעַ שֶׁטְּמֵא הָיָה
בְּתוֹךְ יְמֵי נִזְרוֹ. אִם בְּטִמְאָה יְדוּעָה נִטְמָא סָתֵר הַכֹּל.
וּמִבֵּיא קְרִבְנוֹת טְמֵאָה וּמִגִּלַּח תְּגַלַּחַת טְמֵאָה וּמוֹנָה

ש. כסף משנה: וכן הציץ מרצה על טומאת דברים הקרבים וכו' אבל אינו מרצה על טומאת הנאכלים. בפ' כיצד צולין (דף ע"ז) אמרי' דליכא תנא דשמעת ליה מרצה על אכילות אלא ר"א ופירש"י על אכילות על טומאה שנגעה בבשר ובשירי מנחה הנאכלים אלא על טומאת הדם וקמצים ואימורים. ומה שכתב ולא על טומאת האדם שנטמא בטומאה ידועה. משנה שם (דף פ'): שהציץ מרצה על טומאת הדם ואינו מרצה על טומאת הגוף נטמא טומאת התהום הציץ מרצה. ומ"ש אלא א"כ היתה הטומאה הדחוייה בציבור שהציץ מרצה עליה. משנה שם (דף ע"ט) נטמא הקהל או רובו או שהיו כהנים טמאים והקהל טהורים יעשנו בטומאה:

ת. כסף משנה: נזיר שגילח תגלחת וכו'. משנה בפ"ט (דף ס"ג) נזיר שגילח ונודע לו שהוא טמא אם טומאה ידועה סותר ואם טומאת התהום אינו סותר אם עד שלא גילח בין כך ובין כך סותר כיצד ירד לטבול במערה ונמצא מת צף ע"פ המערה טמא נמצא משוקע בקרקע המערה ירד להקר טהור ליטהר מטומאת מת טמא שחזקת טמא וחזקת טהור טהור שרגלים לדבר ואמרינן מנא ה"מ ואסיקנא טומאת התהום גמרא גמירי לה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

נְזִירוֹת אַחֲרַת וּמִבִּיא קִרְבָּנוֹת טְהָרָה. וְאִם בְּטֻמְאַת
הַתְּהוֹם נִטְמָא אֵינוֹ סוֹתֵר. וְדָבָר זֶה הֵלְכָה מִפִּי הַקְּבָלָה:

עין משפט ד הרמב"ם הל' נזירות פ"ו הי"ח

אִי זוּ הִיא טְמֵאָת הַתְּהוֹם * . כָּל שְׂאִין אָדָם מִכִּירָה אֶפְלוּ
בְּסוּף הָעוֹלָם. וְלֹא אָמְרוּ טְמֵאָת הַתְּהוֹם אֶלָּא לְמַת בְּלִבָּד
אֲבָל הָרוּג לֹא שְׁהָרִי יוֹדֵעַ בּוֹ זֶה שְׁהָרָגוּ:

דף כג:

עין משפט א. הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ד ה"ז

עין לעיל דף כג: עין משפט ב ג

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"א הל"ד

כָּל הַזְּבָחִים שֶׁל יַחֲיד * . בֵּין שְׁנֵטְמָא בְּשָׂר וְהַחֲלָב קִיָּם
בֵּין שְׁנֵטְמָא חֲלָב וְהַבֶּשֶׂר קִיָּם. זוֹרֵק אֶת הַדָּם. נִטְמָאוּ

א. כסף משנה: אי זו היא טומאת וכו'. בסוף נזיר (דף ס"ג). ומה שכתב ולא אמרו טומאת
התהום אלא למת בלבד. שם ומשמע לרבינו דאתא למעוטי הרוג: והראב"ד כתב א"א
בחיי ראשי לא עלה על דעת וכו'. כלומר שאם כדברי רבינו מאחר שאמרו אי זו היא טומאת
התהום כל שאין אחד מכירה וכו' למה הוצרכו לומר ולא אמרו טומאת התהום אלא למת
בלבד שהרי ממועט הוא מכל שאין אחד מכירה. ולדעת רבינו י"ל (חסר כאן):

ב. כסף משנה: כל הזבחים של יחיד וכו'. בפרק כיצד צולין (דף ע"ז) אהא דתנן חמשה
דברים באים בטומאה ואינם נאכלים בטומאה העומר ושתי הלחם וכו' אמרינן נימא
מתני' דלא כר' יהושע דתניא (ועשית עולותיך הבשר והדם) רבי יהושע אומר אם אין דם
אין בשר אם אין בשר אין דם. ופירש"י אם אין בשר ראוי כגון שנטמא או שאבד אין הדם
נזרק וכיון דאמר רבי יהושע בעינן תרתי וציץ אאכילות לא מרצה היכי אתי בטומאה
ואסיקנא (דף ע"ח) מתניתין כר"י ול"ק כאן ביחיד כאן בצבור. ופירש"י ביחיד לכתחלה
פסולה ואם זרק הורצה ומתני' בצבור באין לכתחלה דטומאת צבור דחוייה היא. ומה שכתב
וכן אימורים או איברי עולה שנטמאו והקטירן הציץ מרצה כמו שביארנו. בפרק רביעי מהלכות

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שְׁנִיֶּהֶן לֹא יִזְרֹק. וְאִם זָרַק הִרְצָה. שֶׁהֲצִיץ מִרְצָה עַל הַטְּמֵאָה. וְכֵן אֵימֹרִין אוֹ אֵיבְרֵי עוֹלָה שֶׁנִּטְמָאוּ וְהִקְטִירָן הֲצִיץ מִרְצָה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְכָל קֶרְבָּנוֹת הַצְּבוּר שֶׁנִּטְמָאוּ הַבָּשָׂר וְהַחֵלֶב כָּלוּ הֵרִי זֶה זוֹרֵק אֶת הַדָּם:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"א ה"ט

קִמֵּץ מִנְחָה שֶׁנִּטְמָא וְהִקְטִירוּ^ג. הֲצִיץ מִרְצָה שֶׁנֶּאֱמַר 'וְנָשָׂא אֶהֱרֵן'. יָצָא הַקִּמֵּץ חוּץ לְעִזְרָה וְהִכְנִיסוּ וְהִקְטִירוּ אֵין הֲצִיץ מִרְצָה. שֶׁהֲצִיץ מִרְצָה עַל הַטְּמָא וְאֵינוֹ מִרְצָה עַל הַיּוֹצֵא:

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ו ה"ח

הָעֵרֶל הֵרִי הוּא כֶּכֶן נִכְרֵי שֶׁנֶּאֱמַר 'כָּל בֶּן נֹכֵר עֵרֶל לֵב וְעֵרֶל בָּשָׂר'. לְפִיכֵן עֵרֶל שֶׁעֲבַד חֵלֶל עֲבוֹדָתוֹ וְלוֹקָה כְּזֶר שֶׁעֲבַד. אָבֵל אֵינוֹ חֵיֵב מִיָּתֵהּ:

ביאת המקדש: ומה שכתב וכל קרבנות הצבור שנטמא הבשר והחלב כולו הרי זה זורק את הדם. נתבאר בסמוך דטומאה דחוויה היא בצבור:

ג. כסף משנה: קומץ מנחה שנטמא וכו' יצא הקומץ חוץ לעזרה וכו'. משנה בפרק הקומץ רבה (מנחות דף כ"ה):

ד. כסף משנה: הערל הרי הוא כבן נכר וכו'. בפרק ב' דזבחים (דף י"ט). ומ"ש ולוקה כזר שעבד. ברייתא בסוף פרק הנשרפין (סנהדרין דף פ"ג) ערל אונן ויושב אינם במיתה אלא באזהרה ופירש"י ערל שמתו אחיו מחמת מילה ובגמרא ערל מנא לן אמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו עד שבא יחזקאל בן בוזי ולמדו כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי לשרתני ופירש רש"י והיינו אזהרה מדברי קבלה בעלמא ולא לקי עלה ורבינו שכתב שלוקה טעמו מדאמרינן בפרק ב' דזבחים עד דאתא יחזקאל מנא לן ואסיקנא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכיה אקרא וכיון דגמרא גמירי לה דלא יבא לשרת כי לקי לא משום אזהרה דדברי קבלה לקי אלא משום אזהרה דגמרא ועם כל זה רצה רבינו שיהא נרמז בתורה קצת ולפיכך כתב שהוא כזר:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ב ה"ח

וְאִם עַל פִּי שְׂכֵהֶן גָּדוֹל עוֹבֵד אוֹנֵן ה' אָסוּר לֶאֱכֹל בְּקִדְשֵׁים
שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶכְלְתִּי חֲטָאת הַיּוֹם הַזֶּה יִטֵּב בְּעֵינַי ה'. וְכֵן אֵינוֹ
חוֹלֵק לֶאֱכֹל בְּעֶרְב. אוֹנֵן שֶׁעֲבַד אֵינוֹ לוֹקֵה. וּמִתָּר לַגַּע
בְּקִדְשֵׁים אִם עַל פִּי שְׂלֹא טָבַל שְׂלֹא עָשׂוּ מַעֲלָה אֶלָּא
בְּאֲכִילָה אֲבָל בְּנִגְיַעָה הֵרִי זֶה טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר
בְּמִקּוּמוֹ:

עין משפט ד.

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ה ה"ז

וְכָל הָעוֹבֵד וְהוּא יוֹשֵׁב חֵלֶל וְעִבּוּדְתוֹ פְּסוּלָה י' וְאֵינוֹ
לוֹקֵה. מִפְּנֵי שֶׁאֲזַהְרָה שְׁלוֹ מְכַלֵּל עֲשֵׂה הִיא. וְכֵן כָּל
הָעוֹסֵק בְּעִבּוּדָה מִעִבּוּדַת הַמִּקְדָּשׁ צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה עוֹמֵד עַל
הַרְצָפָה. וְאִם הָיָה דָּבָר חוֹצֵץ בֵּינֵנוּ וּבֵין הַקְּרָקַע כְּגוֹן
שֶׁעָמַד עַל גְּבֵי פְּלִים אוֹ בְּהֶמָּה אוֹ עַל רַגְלֵי חֲבֵרוֹ פְּסוּל.

ה. כסף משנה: ומה שכתב ואע"פ שכהן גדול עובד אונו אסור לאכול בקדשים וכו'. משנה
בסוף הוריות (דף י"ב:): כ"ג מקריב אונו ולא אוכל וההדיוט לא מקריב ולא אוכל.
ומ"ש וכן אינו חולק לאכול לערב. ברייתא בר"פ טבול יום (דף צ"ט). ומ"ש אונו שעבד אינו
לוקה. פשוט הוא דהא לית ביה לאו מפורש. ומ"ש ומותר ליגע בקדשים וכו'. משנה וגמרא
(דף צ"ח צ"ט) וגמרא בר"פ טבול יום:

ו. כסף משנה: ומ"ש וכל העובד והוא יושב חילל ועבודתו פסולה. שם (דף כ"ג.). ומ"ש
ואינו לוקה מפני שאזהרה שלו מכלל עשה היא. פשוט הוא: וכן כל העוסק בעבודה וכו'
עד או על רגלי חבירו פסל. משנה שם (דף ט"ז:). ומ"ש וכן אם היה דבר חוצץ בינו ובין הכלי
שעבד בו פסל. שם (דף כ"ד) ופירש"י לא יהא דבר חוצץ בין כהן לכלי [שרת] בקבלת הדם
כדכתיב ולקח הכהן שתהא לקיחה בעצמו של כהן. ומ"ש ואין עבודה אלא בימין ואם עבד
בשמאל פסול. שם במשנה. ומ"ש ואינו לוקה. היינו מדגמרינן לה מדכתיב באצבע ולקח
מלמד שלא תהא קבלה אלא בימין באצבע ונתן מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין וכיון
דאתיא מלאו הבא מכלל עשה אין לוקין עליו:

וְכֵן אִם הָיָה דָבָר חוֹצֵץ בֵּין יָדוֹ וּבֵין הַכֹּלִי שְׁעוֹבֵד בּוֹ
פָּסֹל: